

گفت‌وگو

بررسی چرایی تشدید سیاست‌های ضدایرانی قاره سبز در گفت‌وگو با علی رضوان پور

اروپا استقلال سیاسی ندارد

مالک مصدق: تحریم شرکت‌های هواپیمایی و همراهی با ادعای امارات درباره جزایر سه‌گانه با استفاده از لفظ «اشغالگری» در قبال تهران، نشان از این دارد که دور جدیدی از سیاست‌های ضدایرانی اروپایی‌ها شکل گرفته است. اما چرایی اتخاذ این سیاست ضدایرانی اروپا در شرایط فعلی خاورمیانه، محور گفت‌وگویی با علی رضوان پور، استاد دانشگاه و تحلیلگر ارشد مسائل قاره سبز است که در ادامه می‌خوانید.

-
-
-

✚ **به نظر می‌رسد در هفته‌های اخیر شاهد بربرنگ‌شدن سیاست‌های ضدایرانی از جانب اروپایی‌ها هستیم که از یک سو با اعمال تحریم درباره شرکت‌های هواپیمایی و از سوی دیگر، ذیل حمایت از ادعای امارات متحده عربی درباره جزایر سه‌گانه همراه بود.** شدت این نگاه ضدایرانی اروپایی‌ها به حدی بود که از واژه «اشغالگر» برای ایران استفاده کردند. از منظر شما دلایل اوج‌گیری این سیاست ضدایرانی قاره سبز در روزهای اخیر چیست؟ آیا صرفاً موضوع به ادعاها درباره حمایت تسلیحاتی تهران از مسکو در جنگ اوکراین بازمی‌گردد یا دلایل دیگری دراین‌باره نقش‌آفرین هستند؟ همان‌طورکه عنوان کردید، در هفته‌های اخیر کش‌وقوس‌هایی در روابط کشورهای اروپایی با جمهوری اسلامی ایران شکل گرفته است و به باور من، محور اصلی اتخاذ این سیاست‌های ضدایرانی اروپا، در عدم استقلال سیاسی آن نهفته است. من دراین‌باره همواره به مثال معروف وزیر امور خارجه بلژیک در دهه ۹۰ میلادی و در آستانه حمله نیروهای چندملیتی به رهبری ایالات متحده آمریکا به عراق بدون تأیید سازمان ملل متحد اشاره می‌کنم و لازم می‌دانم با توجه به ماهیت سیاست‌های ضدایرانی اروپا در چند وقت اخیر، به این مسئله اشاره دوباره‌ای کنم. ببینید، واقعیت امر این است که اتحادیه اروپا به‌تنهایی توانایی اتخاذ یک سیاست مستقل مبتنی بر منافع خود را در قبال دیگر کشورها ندارد. مارک ایسکنس (Mark Eyskens)، وزیر امور خارجه وقت بلژیک در دهه ۹۰ میلادی که هم‌زمان نماینده اتحادیه اروپا در سیاست خارجی بود، اتحادیه اروپا را به یک غول اقتصادی و یک کوتوله سیاسی تشبیه کرد. غول اقتصادی از این بابت که اتحادیه اروپا بعد از ایالات متحده آمریکا، زاین و چین یک قدرت اقتصادی به شمار می‌رود، اما در حوزه سیاست خارجی و دیپلماسی، این اتحادیه کاملا دنباله‌رو ایالات متحده آمریکاست. بنابراین در موضوعاتی که حساسیت‌هایی را به دنبال دارد، این اتحادیه سعی می‌کند با برخی بیابیه‌ها و موضع‌گیری‌ها نشان دهد سیاستی مستقل از آمریکا دارد. این درحالی است که در هفته‌ها و ماه‌های اخیر، به دلیل ادعاهای مکرر درباره جمهوری اسلامی ایران، اتحادیه اروپا سعی کرده است با برخی اقدامات، موضع‌گیری‌ها و تحریم‌ها، وجهه ایران در جهان را مخدوش کند که مهم‌ترین مسئله به اتهام‌زنی درباره ارسال موشک‌های بالستیک به روسیه در جنگ اوکراین بازمی‌گردد و همین موضوع به نحوی در مورد نگاه اتحادیه اروپا به حاکمیت ایران بر جزایر سه‌گانه نیز اثر خود را گذاشته است که این موضوع در نقض حاکمیت و تمامیت ارضی جمهوری اسلامی ایران قرار دارد. واقعیت امر این است که چون اروپایی‌ها نمی‌توانند در قبال مسئله مهمی مانند جنگ اوکراین، مستقل از آمریکا سیاستی را اتخاذ کنند، در رویکردی مشابه با واشنگتن، به دنبال تقابل با تهران هستند.

✚ **این باعث تشدید گسل در روابط ایران و اروپا در دولت آقای پزشکیان خواهد شد؟** تشدید گسل از سوی ایران نیست؛ چون آقای پزشکیان، هم در شعارهای انتخاباتی، هم در مراسم تنقید و تحلیف و هم بعد از آن بارها در جلسات و نشست‌ها عنوان کرده است سیاست خارجی دولت چهاردهم براساس همان سه اصل مد نظر رهبر معظم انقلاب، یعنی عزت، حکمت و مصلحت است و براساس همین سه اصل، دولت جدید به دنبال تنظیم روابط با همه بازیگران منطقه‌ای و فرمانطقه‌ای خواهد بود. بنابراین دولت چهاردهم به اقتضای حفظ منافع و امنیت ملی، هرجا که لازم باشد، تصمیماتش را خواهد گرفت. اما در تکمیل آنچه گفتیم، به نظر می‌رسد هم سیاست‌های ضدایرانی رژیم صهیونیستی و هم شانتاژهای ایالات متحده آمریکا باعث شده است اکنون اروپایی‌ها نتوانند به دنبال یک سیاست مستقل و مبتنی بر احترام متقابل در قبال ایران باشند.

✚ **علی‌رغم آنچه گفتید، نکته حائز اهمیت در روابط با اروپا، به ضرب‌الاجل اکتبر ۲۰۲۵/مهرماه ۱۴۰۴ و پیش از انقضای قطع‌نامه ۲۳۳۱ به عنوان ضامن اجرای برجام بازمی‌گردد که به نظر می‌رسد سه کشور اروپایی عضو توافق هسته‌ای تا آن زمان یا به دنبال مذاکرات جدید خواهند بود یا فعال کردن مکانیسم ماشه و بازگرداندن شش قطع‌نامه شورای امنیت، در آن صورت روابط تهران و قاره سبز را چگونه می‌بینید؟** درباره برجام، کشوری که از این توافق خارج شده، قطعاً ایران نبود. اما اگر در فرصت باقی‌مانده، اروپایی‌ها به ویژه سه کشور عضو برجام، به دنبال فعال‌کردن مکانیسم ماشه و بازگرداندن قطع‌نامه‌های شورای امنیت باشند، در آن صورت وجهه آنها نیز سوال می‌رود.

✚ **چرا؟**

چون این تهران نبود که از برجام خارج شد و دراین‌باره خود آمریکایی‌ها به‌صراحت اذعان دارند که بزرگ‌ترین فاجعه در سیاست خارجی دوران دونالد ترامپ همین خروج از برجام بود و برعکس آن چیزی است که رسانه‌های آمریکایی بر آن تأکید دارند که پیمان ابراهیم و عادی‌سازی روابط امارات متحده عربی، بحرین، سودان و مراکش با رژیم صهیونیستی، بزرگ‌ترین دستاورد دونالد ترامپ بود. این نکته‌ای است که نشنال‌پترست آن را اعلام کرده است و بعد از خروج آمریکا بود که اروپایی‌ها دچار نوعی استیصال در اجرای تعهدات خود، ذیل برجام شدند و به همین واسطه تا به اکنون اروپایی‌ها، نه‌تنها تعهدات خود در اجرائی نکردند، بلکه درست بر ضد آن عمل کردند و این در تأیید نکته‌ای بود که قبلاً اشاره کردم که اروپایی‌ها نمی‌توانند مستقل از آمریکا در هیچ موضوعی از جنگ اوکراین گرفته تا برجام و سایر موضوعات حساس یک سیاست جداگانه را بگیرند.

✚ **به سه اصل عزت، حکمت و مصلحت مد نظر رهبری اشاره کردید. هم‌زمان رهبری در مراسم تنقید پزشکیان، هم ج‌راج سبز خود را برای ارتقای روابط با اروپا نشان داد. آیا در سایه همین نکته می‌توان در آینده امیدی به ارتقای روابط داشت؟**

همان‌طورکه قبلاً گفتیم سیاست خارجی دولت پزشکیان براساس شعارهای آقای رئیس‌جمهور مبتنی بر سه اصل حکمت، عزت و مصلحت مد نظر مقام معظم رهبری است. اما در همان مراسم تنفیذ آقای دکتر پزشکیان، مقام‌عظم رهبری نکته بسیار مهمی را اشاره کردند که هرچا منافع ملی و امنیت ملی ایران، چه در روابط با اروپایی‌ها، آمریکا، آسیا، آفریقا یا هرچای دیگری به خطر افتاد، باید در مقابل آن بایستیم اما در مقابل کشور و بازیگری بیشهاده و راه‌حلی برای بهبود مناسبات و در راستای منافع ایران داشته باشد ما می‌توانیم در مناسبات خود تجدید نظر کنیم. در مجموع می‌توانم این سؤال را این‌گونه جواب بدهم که اگر اروپایی‌ها طی ماه‌های آینده تا اکتبر سال ۲۰۲۵ به دنبال تشدید سیاست ضدایرانی و اقداماتی نظیر فعال‌کردن مکانیسم ماشین و بازگرداندن قطع‌نامه‌های شورای امنیت باشند، علاوه‌بر تخریب وجهه خود باید مسئولیت تبعات این اقدام را هم بپذیرند. ولی اگر در مقابل، به‌جای تشدید سیاست ضدایرانی، اروپا راه‌حلی در چارچوب مذاکرات دیپلماتیک و مبتنی بر احترام متقابل داشته باشند، قطعاً دولت آقای پزشکیان براساس سه اصل عزت، حکمت و مصلحت به آن پاسخ مثبت خواهد داد. پس آینده روابط ایران و اروپا بستگی به عملکرد خود اروپایی‌ها دارد.

عبدالرحمن فتح‌اللهی: شانزدهمین اجلاس سران بریکس از شامگاه امروز سه‌شنبه (اول آبان) تا روز پنجشنبه (سوم آبان) با حضور مسعود پزشکیان، رئیس‌جمهور کشورمان، در شهر کازان روسیه برگزار می‌شود و ایران برای اولین بار به عنوان عضو اصلی در نشست سران بریکس حضور خواهد یافت. سفر پزشکیان به دعوت ولادیمیر پوتین، هم‌تای روس خود انجام شده است. سران بریکس در شانزدهمین اجلاس بریکس در مسکو در سفر بریکس برعهده روسیه است. براساس اعلام سفارت ایران در «این شعار «تقویت چندجانبه‌گرایی برای توسعه و امنیت جهانی» برگزار می‌شود، مواضع کشورهائشان را در مورد وضعیت جهان بیان می‌کنند. علاوه بر سران کشورهای بریکس، سران و مقامات عالی‌رتبه از بیش از ۳۰ کشور و سازمان بین‌المللی نیز در این نشست حاضر خواهند بود. درحال‌حاضر ریاست دوره‌ای بریکس توسط روسیه است. براساس اعلام سفارت ایران در روسیه، سخنرانی در جمع سران بریکس، سخنرانی در جمع ۴۰ رئیس‌جمهور و مقامات عالی‌رتبه از سراسر جهان و انجام ملاقات‌های دوجانبه بخشی از برنامه‌های پزشکیان در سفر به روسیه خواهد بود.

مسعود پزشکیان در جریان این سفر در نشست اصلی سران کشورهای بریکس با موضوع «تقویت چندجانبه‌گرایی برای توسعه و امنیت عادلّه جهانی»، نشست‌گسترده کشورهای عضو بریکس و اولین جلسه بریکس‌پلاس با موضوع «ساختن جهانی بهتر با هم» حضور یافته و سخنرانی خواهد کرد. رئیس‌جمهور همچنین دیدارهایی با رؤسای جمهوری روسیه، چین، بلاروس، قرقیزستان، نخست‌وزیر هند و نیز برخی دیگر از سران و مقامات شرکت‌کننده در این اجلاس‌ها خواهد داشت. البته رهبری جدید هم نوشت: «قرار است دیداری دو‌جانبه بین عبدالفتاح السیسی، رئیس‌جمهور مصر و مسعود پزشکیان، رئیس‌جمهوری اسلامی ایران در حاشیه نشست سران بریکس در کازان روسیه انجام شود». این رسانه عربی به نقل از منابع دیپلماتیک مصری نوشته طی سفر اخیر عباس عراقچی، وزیر خارجه ایران، به مصر درباره دستور کارهای این دیدار توافق حاصل شد.

برگزاری جلسه بررسی همکاری‌های مشترک ایران با کشورهای عضو بریکس در حضور پزشکیان

پیش از عزیمت به روسیه، در جلسه‌ای که شامگاه یکشنبه به ریاست مسعود پزشکیان برگزار شد، راهکارهای رفع مشکلات و موانع و تسریع در اجرا و پیشبرد تفاهات و همکاری‌های مشترک جمهوری اسلامی ایران با کشورهای عضو بریکس، مورد بحث و تبادل نظر قرار گرفت. این جلسه به ریاست رئیس‌جمهور و با حضور جمعی از مسئولان اجرائی از جمله رئیس دفتر رئیس‌جمهور، وزرای امور خارجه، راه و شهرسازی، نفت، ارتباطات و فناوری اطلاعات، صنعت، معدن و تجارت، امور اقتصادی و دارایی، رئیس کل بانک مرکزی، دبیر شورای‌عالی امنیت ملی، معاون سیاسی دفتر رئیس‌جمهور و جمعی دیگر از معاونان وزرا و مسئولان اجرائی برگزار شد. بررسی مهم‌ترین تفاهات، توافقات و پروژه‌های مشترک میان کشورمان و دیگر اعضای بریکس، محور این نشست بود. در جلسه شامگاه یکشنبه، وزرای حاضر گزارشی از آخرین وضعیت همکاری‌های فی‌مابین جمهوری اسلامی ایران و کشورهای عضو بریکس ارائه کردند و ضمن تشریح موانع و مسائل پیش‌روی تکمیل و تسریع طرح‌ها و پروژه‌های مشترک، با آغاز اجرای تفاهات و توافقات، راهکارهای پیشنهادی خود را نیز در این زمینه‌ها ارائه کردند.

در حاشیه نشست بریکس، «موافقت‌نامه جامع همکاری‌های ایران و روسیه» امضای می‌شود؟

یکی از مهم‌ترین سؤال‌ها و احتمالاً دستور کارهای احتمالی پزشکیان در سفر به روسیه که می‌تواند مورد توجه محافل رسانه‌ای و تحلیلی قرار بگیرد، یقیناً به امضای «موافقت‌نامه جامع» همکاری‌های ایران و روسیه بازمی‌گردد که هنوز تعیین‌تکلیف نشده است. در همین باره مسعود پزشکیان، رئیس‌جمهور ایران، و ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور روسیه، ۲۰ مهر ۱۴۰۳ برای نخستین بار با یکدیگر دیدار کردند. این دیدار در حاشیه همایش بین‌المللی «ارتباط متقابل زمان‌ها و تمدن‌ها – مبنای صلح و توسعه» در عشق‌آباد، پایتخت ترکمنستان انجام شد. پوتین، رئیس‌جمهور روسیه در این دیدار ضمن دعوت از هم‌تای ایرانی خود برای سفری رسمی به مسکو گفت: «در اجلاس (سران گروه) بریکس در کازان منظر شما هستم؛ جایی که ما همچنین یک نشست دوجانبه را برنامه‌ریزی کرده‌ایم. البته پزشکیان در بیان جزئیات دیدار با پوتین از احتمال امضای «موافقت‌نامه جامع» همکاری‌های ایران و روسیه چیزی نگفت و صرفاً اعلام کرد: «گفت‌وگوی یک‌ساعته با رئیس‌جمهور روسیه به بررسی توافقات موجود و تسریع در اجرای پروژه‌های مرتبط با انرژی، قطار، آب‌شیرین‌کن‌ها و پتروشیمی اختصاص داشت. همچنین درباره نقش روسیه در تحولات منطقه و لزوم واکنش جدی‌تر به جنایات اسرائیل در غزه و لبنان صحبت شد. توافق شد که کشورهای همسایه کارگروه‌های خود را با مسئولان ایرانی تشکیل بدهند تا ارتباطات

منطقه‌ای افزایش یابد. این توسعه همکاری‌ها می‌تواند فشار تحریم‌ها را کاهش بدهد، به‌ویژه با توجه به همسایگی ایران با ۱۵ تا ۱۶ کشور».

بلافاصله پس از این دیدار پزشکیان و پوتین در عشق‌آباد بود که کاظم جلالی، سفیر ایران در روسیه، نیز در پاسخ به پرسشی مبنی‌بر اینکه آیا توافق‌نامه جامع همکاری‌های بلندمدت دو کشور در سفر پزشکیان به کازان و در حاشیه اجلاس بریکس امضا خواهد شد، پاسخ صریحی نداد و صرفاً عنوان کرد: «این توافق‌نامه آماده امضاست و طبق نظر رؤسای جمهور دو کشور، زمان و مکان آن تعیین خواهد شد». پزشکیان نیز در دیدار با پوتین با ابراز امیدواری نسبت به تسریع در امضای سند راهبردی مشارکت ایران و روسیه، بر توسعه همکاری‌های فی‌مابین تأکید و اظهار کرد: «امیدوارم در جریان حضور در اجلاس بریکس در روسیه، این توافق‌نامه را نهایی کنیم». پیش‌تر و در هفتم مهرماه نیز سفیر جمهوری اسلامی ایران در مسکو اعلام کرده بود: «رایزنی درباره تعیین زمان امضای موافقت‌نامه جامع همکاری ایران و روسیه ادامه دارد و این‌ا‌زینرو، امضای آن در حاشیه اجلاس سران گروه بریکس در کازان نهایی نشده است».

جلالی در گفت‌وگویی با ایرنا درباره آخرین وضعیت پیگیری روند امضای موافقت‌نامه جامع همکاری‌های بلندمدت دو کشور این‌گونه اظهارنظر کرد: «پس از پی‌نوشت وزارخانه‌های امور خارجه دو کشور، وزارت امور خارجه روسیه، موضوع را به ریاست‌جمهوری این کشور ارجاع داد که آقای ولادیمیر پوتین نیز با امضای آن، موافقت خود را اعلام کرد و به این ترتیب از نظر روسیه موافقت‌نامه آماده امضاست». به گفته این دیپلمات کشورمان: «در ایران هم فرآیندهای مشابه طی شد و ما نیز آماده هستیم این موافقت‌نامه امضا شود». جلالی با اشاره به اینکه تاکنون امضای موافقت‌نامه جامع همکاری ایران و روسیه در حاشیه اجلاس سران گروه بریکس در کازان نهایی نشده است، به بیان دیدگاه طرف روسی در این زمینه پرداخت و متذکر شد: «روس‌ها معتقد هستند این موافقت‌نامه با هدف رعایت تشریفات و منزلت آن، بهتر است که در یک سفر دوجانبه امضا شود». سفیر ایران در مسکو، ضمن یادآوری ملاقات خصوصی احمدیان، دبیر شورای‌عالی امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران با رئیس‌جمهوری روسیه در حاشیه نشست مقامات بلندپایه امنیتی کشورهای عضو بریکس، خاطرنشان کرد: «همان‌گونه که کرملین در خبر خود از این دیدار اعلام کرد، رئیس‌جمهور روسیه ضمن استقبال از امضای این موافقت‌نامه، ابراز امیدواری کرد که این موافقت‌نامه در سفر دیگری (غیر از چارچوب ملاقات دوجانبه حاشیه نشست سران بریکس در کازان) به امضا برسد». البته جلالی اذعان کرد: «از منظر دیگر، شاید تأخیر بیشتر در این زمینه جایز نباشد؛ چراکه هماهنگی‌ها برای سفر دوجانبه آقای پوتین به ایران یا سفر آقای پزشکیان به روسیه، ممکن است زمان‌بر باشد». سفیر ایران در روسیه در ادامه این گفت‌وگو که ششم مهر انجام شده، به پیگیری‌های عباس عراقچی، وزیر امور خارجه، در سفر به نیویورک هم ورود کرد و گفت: «عراقچی به دنبال آن بود که در تعامل با لاروف، وزیر امور خارجه روسیه، به تفاهمی درباره زمان امضای توافق‌نامه برسند. ازاین‌رو هنوز زمان امضای توافق مشخص نیست».

لازم به ذکر است که اسماعیل بقائی، سخنگوی وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، نیز دیروز دوشنبه (۳۰ مهر) در اولین نشست خبری خود درباره امضای معاهده جامع ایران و روسیه با قاطعیت سخن گفت و فقط به بیان این جملات بسنده کرد: «این معاهده مهمی است. قبلاً عنوان شده بود که در نشست بریکس در کازان امضا شود، ولی اهمیت این موضوع آن‌قدر زیاد است که لازم است در جریان یک نشست دوجانبه انجام شود. درباره زمان آن تصمیم‌گیری قطعی نشده و درحال رایزنی با روسیه هستیم که زمان دیدار دو رئیس‌جمهور را تعیین کنیم».

پیش از این، ۲۸ شهریور ۱۴۰۳ اعلام شده بود که ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور روسیه، پیشنهاد وزارت خارجه این کشور درباره امضای موافقت‌نامه مشارکت راهبردی جامع با ایران را پذیرفت. دستور ولادیمیر پوتین در پایگاه اطلاع‌رسانی رسمی قوانین حقوقی روسیه منتشر شد. او در این سند پیشنهاد وزارت امور خارجه روسیه را که با سازمان‌های دولتی ذی‌نفع برای امضای توافق‌نامه مشارکت راهبردی جامع بین‌فدراسیون روسیه و جمهوری اسلامی ایران به توافق رسیده، پذیرفته است. رئیس‌جمهور روسیه در این سند با امضای این موافقت‌نامه در بالاترین سطح موافقت کرده است. مسعود پزشکیان، رئیس‌جمهوری اسلامی ایران، سه‌شنبه ۲۷ شهریور ۱۴۰۳ در دیدار سرگئی شویگو، دبیر شورای امنیت فدراسیون روسیه، با اشاره به سوابق سازنده روابط دو کشور تصریح کرده بود که دولت چهاردهم همکاری‌ها و اقدامات درحال انجام در مسیر ارتقای سطح روابط دو کشور را با جدیت دنبال خواهد کرد.

کش‌وقوس‌های مسکو برای موافقت‌نامه جامع همکاری‌های ایران و روسیه

با توجه به روندی که برای تهیه و امضای موافقت‌نامه

«شرق» از سفر امروز مسعود پزشکیان به کازان روسیه برای شرکت در نشست سران بریکس گزارش می‌دهد

سفری برای توازن بخشی؟

جامع همکاری‌های ایران و روسیه طی شده، به نظر می‌رسد که روس‌ها در تلاش هستند در همین ماه‌های آغاز به کار دولت چهاردهم و ذیل این‌س موافقت‌نامه ۲۰ساله، برای مناسبات تهران–مسکو ریل‌گذاری خود را داشته باشند. در همین راستا و درست در شرایطی که مسعود پزشکیان خود را برای مراسم تنفیذ در مردامه و حضور در پاستور آماده می‌کرد و هم‌زمان درحال رایزنی و تعامل برای شکل‌بندی کابینه چهاردهم بود، آندری رودنکو، معاون وزیر خارجه روسیه، ۲ مرداد/ ۲۳ جولای خبر داد: «تهران و مسکو آخرین تغییرات را روی توافق همکاری جامع دو کشور اعمال کرده و مقدمات امضای این سند تاریخی فراهم شده است». خبرگزاری تاس نیز در گزارش مردامه‌ها خود اعلام کرد مسعود پزشکیان در تماس تلفنی با ولادیمیر پوتین، برای امضای توافق همکاری جامع بین دو کشور در حاشیه اجلاس بریکس موافقت کرد. درحالی‌اویل مردامه‌ها مسکو خبر از نهایی‌شدن توافق همکاری جامع دو کشور ایران و روسیه داد که روس‌ها در ۱۱ ژوئن/ ۲۲ خرداد با انداختن توپ در زمین ایران، خبر تعلیق توافق‌نامه جامع راهبردی را منتشر کردند. در این راستا، ضمیر کابلوف، فرستاده ویژه رئیس‌جمهور روسیه در امور افغانستان و مدیر اداره دوم آسیایی وزارت امور خارجه روسیه، به خبرگزاری دولتی ریائونوستی روسیه گفته بود: «تکمیل توافق‌نامه جامع همکاری میان مسکو و تهران به دلیل شهادت سیدابراهیم رئیسی، رئیس‌جمهور پیشین ایران، موقتا و با توافق طرفین به تعلیق درآمده است. اما این کار درنهایت انجام خواهد شد».

در همان زمان، طرف روسی مدعی شده بود: «امضای قرارداد همکاری جامع بین مسکو و تهران تصمیم راهبردی حاکمیت دو کشور است. این روند مسلماً به دلیل مشکلاتی که شرکای ایرانی دارند، به تعلیق درآمد». مشابه همین ادعای کابلوف، از سوی سرگئی لاروف، وزیر امور خارجه روسیه، نیز در همان زمان اعلام شد. با وجود این و در واکنش به اخبار تعلیق سند همکاری ایران و روسیه، کاظم جلالی، سفیر ایران در مسکو، در پیامی در شبکه ایکس نوشته بود: «روند نهایی‌شدن توافق‌نامه راهبردی ایران و روسیه براساس برنامه در حال انجام است و آنچه به عنوان تعلیق توافق‌نامه اجرائی همکاری دو کشور در رسانه‌ها ذکر شده، نادرست و نتیجه ترجمه غیرودقیق اظهارات مقام‌های روسی است». آن‌طورکه جلالی گفته بود: «ذیل متن فارسی آمده است که آقای ضمیر کابلوف گفتند به طور کلی توافق‌نامه‌جمعی که میان ایران و روسیه قرار بود منعقد شود، ایرانی‌ها آن را به حالت تعلیق درآوردند؛ درصورتی‌که در متن روسی این‌طور نیست». سفیر ایران در روسیه با بیان اینکه این مشکلاتی است که همواره با آن مواجه بوده‌ایم، تصریح کرد: «برخی از دوستان در داخل ایران شتاب‌زده اخبار نادرستی را منتشر می‌کنند، اما واقعیت این است که ما دو سال است روی موافقت‌نامه جامع همکاری‌های دو کشور درحال کار هستیم». با توجه به آنچه گفته شد، هم انتشار خبر تعلیق توافق‌نامه راهبردی دو کشور در ۱۱ ژوئن/ ۲۲ خرداد و درست در شرایطی که کشور پس از سقوط هلی‌کوپتر ابراهیم رئیسی برای انتخابات رودهنگام آماده می‌شد و هنوز از رئیس‌جمهوری جدید ایران و مشیی سیاسی او پرده‌برداری نشده بود و هم گفته ۲ مرداد/ ۲۳ جولای آندری رودنکو، معاون وزیر خارجه روسیه، مبنی‌بر آماده‌شدن متن نهایی توافق و دعوت پوتین از مسعود پزشکیان برای امضای این توافق، درست است. از انتخابات ریاست‌جمهوری ایران، یکی از تلافی مناسبات است. در تأیید این موضوع، روس‌ها به دنبال تعلیق در مذاکرات امضای سند همکاری، عنوان کرده بودند: «زمان‌بندی روند مذاکرات برای تصویب توافق‌نامه راهبردی با تهران تغییر پیدا کرده است و به پس از انتخابات ریاست‌جمهوری در ایران موکول می‌شود».

در راستای آنچه مطرح شد، قبل‌تر «شرق» در گزارش چهارم مردامه‌ها خود با عنوان «وعده دیدار در کازان» به این نکته اشاره کرد: «برگزاری انتخابات رودهنگام ریاست‌جمهوری در ایران و روی کار آمدن یک چهره اصلاح‌طلب که قراتتی می‌دارد، در سیاست خارجی ایران دارد. شاید مقامات روسیه را درنهایت به این جمع‌بندی رسانده باشد که احتمال تغییر نگاه دولت چهاردهم در پیگیری سیاست دولت رئیسی با تمرکز بر روابط تهران–مسکو وجود دارد و ممکن است با وجود راهبردهای کلی نظام درباره مناسبات با روس‌ها در چارچوب نگاه به شرق، پزشکیان به دنبال ایجاد ترازنی جدید در سطح اجرائی با کرملین باشد؛

۳
صفحه
نامه
در

خبر

محمد هاشمی:

برای کشورهای حاشیه خلیج فارس بهتر است وارد بازی اروپایی‌ها نشوند

یک فعال سیاسی تأکید کرد: بهتر است کشورهای حاشیه خلیج فارس به این موضوع توجه داشته باشند که وارد بازی‌ای نشوند که فقط منافع اروپایی‌ها را تأمین می‌کند. محمد هاشمی در گفت‌وگو با ایسنا، با اشاره به ادعای واهی شورای همکاری خلیج فارس و اتحادیه اروپا درباره جزایر سه‌گانه ایرانی، بیان کرد: جزایر سه‌گانه از قدیم‌الایام متعلق به ایران بوده و خواهد بود. این‌س جزایر هیچ‌گاه از ایران منفک نخواهد شد. اروپایی‌ها صرفاً به دنبال ایجاد تفرقه و بازی در منطقه هستند تا منافعی از کشورهای حاشیه خلیج فارس کسب کنند. متأسفانه کشورهای حاشیه خلیج فارس، به‌ویژه امارات که اروپایی‌ها مدعی شدند این جزایر متعلق به آن است، توجهی به آثار این موضوع نکردند. او در ادامه اظهار کرد: امارات در مجموع به اندازه یک استان ایران نیز نیست. بنابراین نباید این‌قدر ریسک کرده و وارد چنین بازی‌هایی شود که صرفاً منافع چنین اروپایی‌ها را تأمین می‌کند. این فعال سیاسی در ادامه تصریح کرد: بهتر است کشورهای حاشیه خلیج فارس بیشتر بر روی امنیت منطقه و تعامل منطقه‌ای با همسایگان خود متمرکز شوند. نه اینکه هرکس آمد تا پولی از آنها بگیرد و حرفی را به زبان بیاورد که به‌نفع آنان است، تسلیم شوند. این حرف‌ها امروز دیگر خریداری ندارد. او خاطر نشان کرد: این مسائل جز اینکه در منطقه حساس خاورمیانه و خلیج فارس تفرقه ایجاد می‌کند، نتیجه‌ای ندارد. زمانی که یای نفاق و تفرقه در منطقه خلیج فارس به میان بیاید، همه کشورهای منطقه ضرر خواهند کرد، منتها شورهایی که کوچک‌تر هستند، بیشتر ضرر می‌کنند. او در ادامه تأکید کرد: کشورهای حاشیه خلیج فارس باید به عواقب این مطالب توجه داشته باشند و شرایط منطقه‌ای را در نظر بگیرند. امنیت منطقه باید از سوی کشورهای منطقه تأمین شود. تعامل و تجارت بین کشورهای منطقه بهترین گزینه است.

قالیباف با تأکید بر ضرورت رایبندگی برای مقابله در جنگ ترکیبی اگر غفلت شود، واقعا از صحنه روزگار حذف می‌شویم

رئیس مجلس شورای اسلامی در نشست مجمع هماهنگی مراکز تاریخ‌پژوهی و بانک‌های اسنادی ایران با بیان اینکه رایبندگی اجزاری برای مقابله در جنگ ترکیبی دشمن است و جوانان برای مقابله در جنگ ترکیبی باید مستلح به داده‌های مستحکم باشند، گفت: با استفاده از این ابزار می‌توانیم عقب‌ماندگی‌های گذشته خود را جبران کنیم که اگر غفلت شود، واقعا از صحنه روزگار حذف می‌شویم. محمدباقر قالیباف، رئیس مجلس شورای اسلامی، در نشست مجمع هماهنگی مراکز تاریخ‌پژوهی و بانک‌های اسنادی ایران (مهابت) که صبح روز گذشته (دوشنبه ۳۰ مهرماه ۱۴۰۳) در ساختمان کتاب‌شناسی ایران واقع در کتابخانه مجلس شورای اسلامی برگزار شد، با اشاره به اهمیت مسئله اسناد، تاریخ‌نگاری و تاریخ‌پژوهی گفت: شاید حدود ۳۰ سال به اهمیت این موضوعات پی برده نشده بود و با گذر زمان متوجه اهمیت ویژه این موضوعات شدید. قالیباف دیجیتال‌سازی کردن (هوشمندسازی) اسناد کتابخانه مجلس را اقدام مثبتی ارزیابی کرد و یادآور شد: براساس گزارشی که چند نوبت دریافت کردم، قریب به چهارمیلیون اسناد از پیش از انقلاب به صورت دیجیتال (هوشمند) درآمد و آماده برخط‌شدن است تا همگان به آن دسترسی داشته باشند. اسناد پس از انقلاب نیز مرحله اسکن را گذرانده و قرار است همین مسیر را طی کنند تا درنهایت همه آنها در معرض دید عموم قرار بگیرد. او روایتگری را گام اول در مسیر روشنگری دانست که ارزش افزوده کار تاریخی را چندده برابر می‌کند و افزود: اگر از روایتگری اتفاق‌ها، رویدادها و... در این زمان غفلت شود، ده‌ها سال بعد هرقدر برای روایتگری تلاش شود، اثری نخواهد داشت.